

Nr 55.

Av herr **Larsson** i Östersund m. fl., angående åtgärder till klarläggande av småföretagsamhetens strukturproblem m. m.

Statsmakterna ha sedan flera årtionden tillbaka och på senare år i ökad utsträckning sökt stödja den småföretagsamhet i hantverkets, småindustriens och hemindustriens form, som trots koncentrationstendenserna inom näringslivet synes äga stark livskraft och stor ekonomisk betydelse för vårt land. Åtgärderna ha i huvudsak haft formen av underlättande av finansieringen, stöd åt organisationer på området, rådgivning samt förbättrad yrkesutbildning. Uppdragandet av riktlinjer för samhällets åtgärder till förmån för småföretagsamheten försvåras dock på grund av att otillräckliga uppgifter föreligga om denna del av näringslivet. De uppgifter som kunna erhållas ur 1931 års företagsräkning äro ofullständiga och givetvis numera föråldrade. Eftersom inga jämförelsepunkter finnas, är det synnerligen svårt att bilda sig en uppfattning om utvecklingstendenserna. Försök att bedöma utvecklingsmöjligheterna måste bli generaliseringar, byggda på iakttagna eller statistiskt registrerade detaljer. Den till 1940 planerade företagsräkningen kom på grund av krigsförhållandena icke till stånd. Det synes emellertid angeläget, att en ny företagsräkning genomföres så snart förhållandena det medge och att denna upplägges så, att här berörda problem kunna få bästa möjliga belysning. Emellertid kan en företagsräkning icke ge besked på många punkter, där kunskap är önskvärd för att småföretagsamhetens egna organisationer och statsmakterna skola kunna få erforderlig grundval för sina åtgärder. Härtill kräves strukturundersökningar av en mera djupgående natur. Sådana undersökningar pläga inom näringslivet utföras av såväl enskilda företag som deras sammanslutningar. Inom småföretagsamheten äro de enskilda företagens resurser mycket begränsade, varför det närmast måste ankomma på sammanslutningarna, eventuellt branschföreningar, och på samhället att utföra strukturundersökningar. Om det anses lämpligt att organisationerna utföra sådana, behöva de sannolikt ekonomiskt stöd av statsmakterna härför, och det är även önskvärdt, att undersökningarna samordnas så, att delundersökningarna ge möjlighet till jämförelser mellan olika branscher och överföring av erfarenheter från ett område till ett annat samt så att en samlad överblick kan erhållas.

Ökad kunskap om småföretagsamhetens problem är önskvärd vid planläggning av åtgärder för produktionsinriktning, etableringsrådgivning, teknisk och kommersiell rådgivning, försäljningsorganisation, kreditgivning, yrkesutbildning etc. Såväl samhällets åtgärder som företagarnas individuella initiativ och deras samverkan kunna lätt få felaktig inriktning, om man icke bygger på kunskap om vilka krafter som på detta område äro i rörelse, vad som bör främjas och vad som icke bör främjas.

Exportfrågan är ett problem, som inom en icke alltför avlägsen framtid blir aktuell för småföretagsamheten. En mycket stor del av denna är visserligen inriktad på hemmamarknaden och kommer att förbli det, men för andra företag och för uppkomsten av nya företag äro exportmöjligheterna ofta betydelsefulla. Före kriget gjordes olika ansatser att stimulera försäljningen på utlandet, men det vill synas, som om resultaten härav under åren före krigsutbrottet voro tämligen anspråkslösa. Grundläggande för konkurrenskraften på utlandsmarknaden är småföretagsamhetens ekonomiska effektivitet. Beträffande många artiklar synes specialisering och serietillverkning vara av värde för ökandet av denna effektivitet med tanke på såväl hemma- som utlandsmarknad. Lokala självförsörjningsidéer, som bygga på kopiering av tidigare på andra håll existerande företag och försvåra serietillverkning, synas ur denna synpunkt icke böra stödjas. Men vid sidan av effektivisering av tillverkningen ha försäljningsmetoderna stor betydelse för exporten. Att någon märkligare utökning av småföretagens export icke inträffade åren före kriget beror utan tvivel delvis på att tillräckliga ansträngningar icke gjordes för förbättring av försäljningsorganisationen och på att utomlands de statliga ingreppen i handeln begränsade de enskilda företagens och organisationernas rörelsefrihet. Möjligheten att på sistnämnda punkt något annat förhållande skall komma till stånd efter kriget synes för närvarande icke stor. Tvärtom torde man kunna antaga, att utrikeshandeln mer än någonsin blir föremål för reglerande åtgärder från statsmakten i olika länder. Desto angelägnare är det ur den svenska småföretagsamhetens synpunkt att försäljningen på utlandet så långt detta är möjligt får formen av samfällda aktioner och att vid den ofrånkomliga utvidgningen av den svenska statliga handelspolitiken småföretagsamhetens intressen ges sitt rättmätiga utrymme.

Då kreditgivning och organisationsfrågor i samband med småföretagsamhet behandlas i annat sammanhang under pågående riksdag, ha dessa frågor här icke närmare berörts.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära åtgärder i syfte att nå klarläggande av småföretagsamhetens strukturproblem och att befordra exporten av hantverks- och småindustrialster efter kriget.

Stockholm den 17 januari 1945.

Nils A. Larsson
i östersund.

Torsten Nilsson.

Erik Severin,
Gävle.

Gösta Skoglund
Umeå.

Fritz Persson,
Växjö.

Uddo R. Jacobson.

K. J. Andersson,
Alfredshem.

Gustaf Nilsson,
Kristinehamn.

Ivar Jansson.

J. W. Mårtensson.